

Rada Europejska

Bruksela, 21 marca 2024 r.

I. UKRAINA

1. Po dwóch latach wojny napastniczej, którą Rosja rozpoczęła przeciwko Ukrainie, i dziesięć lat po nielegalnej aneksji Krymu i Sewastopola przez Rosję – aktów dokonanych z jawnym naruszeniem zobowiązań wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych i prawa międzynarodowego, Rada Europejska z jeszcze większą determinacją popiera niezależność, suwerenność i integralność terytorialną Ukrainy w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową. Rosja nie może zwyciężyć.

Biorąc pod uwagę pilność sytuacji, Unia Europejska jest zdecydowana nadal udzielać Ukrainie i jej obywatelom wszelkiego niezbędnego wsparcia politycznego, finansowego, gospodarczego, humanitarnego, wojskowego i dyplomatycznego tak długo, jak będzie to konieczne, i w takim zakresie, jakiego będzie wymagała sytuacja. Rada Europejska zachęca sojuszników i partnerów na całym świecie, by przyłączyli się do jej wysiłków.

2. Ponieważ Ukraina korzysta ze swojego niezbywalnego prawa do samoobrony, pilnie potrzebuje systemów obrony powietrznej, amunicji i pocisków. W tym krytycznym momencie Unia Europejska i państwa członkowskie przyspieszają i zintensyfikują dostawy wszelkiej niezbędnej pomocy wojskowej. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje wszystkie niedawne inicjatywy w tym względzie, m.in. tę podjętą przez Czechy na rzecz pilnego zamówienia amunicji dla Ukrainy, które umożliwią szybkie wypełnienie zobowiązania UE do dostarczenia Ukrainie miliona sztuk amunicji artyleryjskiej.

3. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje umowy dwustronne w sprawie zobowiązań w zakresie bezpieczeństwa zawarte z Ukrainą przez kilka państw członkowskich i partnerów. Rada Europejska dokonała przeglądu postępów co do wkładu UE w zobowiązania na rzecz Ukrainy w zakresie bezpieczeństwa, które pomogą temu państwu bronić się, opierać się działaniom destabilizacyjnym i nie dopuszczać do aktów agresji w przyszłości. Rada Europejska z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie decyzji Rady w sprawie Funduszu Pomocy Ukrainie, która to decyzja zapewnia kontynuację wsparcia wojskowego dla Ukrainy w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju. Rada Europejska wzywa Radę do pracy nad 8. pakietem wsparcia dla Ukrainy w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju. Z zadowoleniem przyjmuje również zwiększenie zdolności unijnej misji pomocy wojskowej (EUMAM).
4. Rada Europejska dokonała przeglądu postępów w zakresie kolejnych konkretnych działań mających na celu przekazanie na rzecz Ukrainy nadzwyczajnych dochodów pochodzących z immobilizowanych aktywów Rosji, łącznie z możliwością finansowania wsparcia wojskowego. Zwraca się do Rady, by kontynuowała prace nad wnioskami przedstawionymi ostatnio przez wysokiego przedstawiciela i Komisję.
5. Wsparcie wojskowe i podjęte przez UE zobowiązania w zakresie bezpieczeństwa będą zapewniane przy pełnym poszanowaniu polityki bezpieczeństwa i obrony określonych państw członkowskich i z uwzględnieniem interesów w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony wszystkich państw członkowskich.
6. Rada Europejska z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie 13. pakietu sankcji. Wzywa do podjęcia dalszych działań – w tym do zaostrzenia sankcji – w celu osłabienia zdolności Rosji do kontynuowania wojny napastniczej. Pełne i skuteczne wdrożenie sankcji ma zasadnicze znaczenie. Rada Europejska zwraca się do Rady i Komisji, aby usprawniły wymianę informacji, wzmocniły wdrażanie sankcji, zintensyfikowały działania UE i państw członkowskich prowadzone z państwami trzecimi oraz zlikwidowały wszystkie luki w tym względzie, zarówno w Unii, jak i poza nią. Obejmuje to zapobieganie obchodzeniu sankcji za pośrednictwem państw trzecich i zapewnienie ich egzekwowania, również w odniesieniu do jednostek zależnych przedsiębiorstw unijnych za granicą. Dostęp Rosji do produktów i technologii wrażliwych mających znaczenie dla pola walki musi zostać ograniczony w największym możliwym zakresie, również poprzez ukierunkowanie działań na podmioty w państwach trzecich, które umożliwiają Rosji obchodzenie sankcji. Rada Europejska wzywa wysokiego przedstawiciela i Komisję do opracowania dalszych sankcji wobec Białorusi, Korei Północnej i Iranu.

7. Rada Europejska wzywa strony trzecie, by natychmiast przestały materialnie wspierać rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie. Jest w najwyższym stopniu zaniepokojona doniesieniami o tym, że Iran może przekazywać Rosji raketowe pociski balistyczne i powiązaną z nimi technologię do wykorzystania przeciwko Ukrainie, po tym jak dostarczył już rosyjskiemu reżimowi bezzałogowe statki powietrzne, które są używane podczas nieustających ataków na ludność cywilną w Ukrainie. Jeśli Iran faktycznie to czyni, Unia Europejska jest gotowa reagować szybko i w koordynacji z partnerami międzynarodowymi, między innymi za pomocą nowych i znaczących środków ograniczających przeciwko Iranowi.
8. Rada Europejska zdecydowanie potępia ciągłe naruszanie przez Rosję praw człowieka na okupowanych terytoriach Ukrainy, w tym deportacje dzieci. Stanowczo odrzuca bezprawne tzw. „wybory” zorganizowane przez Rosję na tymczasowo okupowanych ukraińskich terytoriach Krymu, Sewastopola, Doniecka, Ługańska, Zaporozża i Chersonia i nigdy nie uzna tych wyborów ani ich wyników.
9. Rosja i jej przywódcy muszą zostać w pełni pociągnięci do odpowiedzialności za prowadzenie wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i za inne najpoważniejsze zbrodnie na mocy prawa międzynarodowego, a także za ogromne szkody spowodowane wojną, którą wywołali. Rada Europejska wspiera prowadzone obecnie – również na forum Grupy Główniej – działania służące utworzeniu trybunału ds. ścigania zbrodni agresji przeciwko Ukrainie, który powinien uzyskać jak najszerze ponadregionalne poparcie i legitymację, oraz działania służące ustanowieniu przyszłego mechanizmu kompensacyjnego.
10. Unia Europejska jest nadal zdecydowana wspierać – w koordynacji z partnerami międzynarodowymi – naprawę, odbudowę i rekonstrukcję Ukrainy. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje niedawne wzmocnienie misji doradczej Unii Europejskiej (EUAM) w Ukrainie, które umożliwi zwiększenie wsparcia dla ukraińskich organów ścigania na ukraińskich terytoriach wyzwolonych i przyległych oraz dla reform w kontekście procesu przystąpienia Ukrainy do UE. Rada Europejska wzywa do dalszego wspierania rehabilitacji psychologicznej i psychospołecznej oraz do intensywniejszej pomocy w rozbudowywaniu.
11. Unia Europejska i jej państwa członkowskie będą nadal prowadzić intensywne globalne działania, aby zapewnić możliwie najszerze międzynarodowe poparcie dla wszechstronnego, sprawiedliwego i trwałego pokoju oraz dla głównych zasad i celów ukraińskiej formuły pokojowej, z myślą o przyszłym światowym szczycie w sprawie formuły pokojowej.
12. Rada Europejska podkreśla strategiczną wagę bezpieczeństwa i stabilności w regionie Morza Czarnego. Kładzie nacisk na potrzebę udzielenia Ukrainie pomocy w odbudowie jej pozycji na jej tradycyjnych rynkach eksportowych, zwłaszcza na Bliskim Wschodzie i w Afryce.

13. Unia Europejska będzie nadal udzielać Republice Mołdawii wszelkiego stosownego wsparcia w stawianiu czoła wyzwaniom, z którymi mierzy się ona w wyniku rosyjskiej agresji przeciwko Ukrainie, oraz we wzmacnianiu odporności, bezpieczeństwa i stabilności tego państwa w obliczu destabilizujących działań ze strony Rosji. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje dwustronne zobowiązania państw członkowskich do wspierania partnerskiej misji Unii Europejskiej (EUPM) w Mołdawii w celu zwiększenia odporności sektora bezpieczeństwa.
14. Unia Europejska będzie również nadal wspierać Gruzję we wzmacnianiu jej odporności i stawianiu czoła wyzwaniom, z którymi mierzy się ona w wyniku działań Rosji mających na celu podważenie integralności terytorialnej tego państwa, a także w wyniku rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie.

II. BEZPIECZEŃSTWO I OBRONA

15. Unia Europejska jest zdecydowana zwiększyć swoją ogólną gotowość obronną i zdolności obronne, tak by obydwa te elementy odpowiadały jej potrzebom i ambicjom w kontekście rosnących zagrożeń i wyzwań w zakresie bezpieczeństwa. Opierając się na Deklaracji wersalskiej i Strategicznym Kompasie, jest zdeterminowana zmniejszyć swoje strategiczne zależności i rozwijać swoje zdolności. Należy odpowiednio wzmocnić europejską bazę technologiczno-przemysłową sektora obronnego w całej Unii. Zwiększenie gotowości obronnej i umocnienie suwerenności Unii będzie wymagało dodatkowych wysiłków, zgodnie z kompetencjami państw członkowskich, w celu:
 - a) wypełnienia wspólnego zobowiązania, by znacznie podwyższyć wydatki na obronność, oraz w celu wspólnego inwestowania lepiej i szybciej;
 - b) poprawy dostępu europejskiego przemysłu obronnego do finansowania publicznego i prywatnego. W tym kontekście Rada Europejska zwraca się do Rady i Komisji, aby zbadały wszystkie możliwości uruchomienia finansowania i do czerwca przedstawiły informacje na ten temat. Ponadto zwraca się do Europejskiego Banku Inwestycyjnego, aby dostosował swoją politykę udzielania pożyczek przemysłowi obronnemu oraz swoją obecną definicję produktów podwójnego zastosowania, jednocześnie zachowując swoje możliwości finansowania;
 - c) zachęcania do opracowywania i wspólnego udzielania zamówień z myślą o wyeliminowaniu luk w krytycznych zdolnościach UE, w szczególności luk w zakresie czynników warunkujących potencjał sił, a także z myślą o pełnym wykorzystywaniu synergii między krajowymi i europejskimi procesami planowania obronnego;

- d) zwiększenia realizowanych na zasadzie współpracy / wspólnych inwestycji w obronność, począwszy od etapu badań i rozwoju po etap planowania, produkcji przemysłowej i wspólnych zamówień oraz poprawienia przewidywalności np. poprzez ustalony poziom wieloletnich umów;
 - e) wzmocnienia odporności europejskiego przemysłu obronnego, jego elastyczności oraz jego zdolności do opracowywania i produkowania innowacyjnych produktów związanych z obronnością, przy zwiększeniu ich interoperacyjności i wymienności oraz zapewnieniu ich dostępności dla państw członkowskich;
 - f) zachęcenia do dalszej integracji europejskiego rynku obronnego w całej Unii, poprzez ułatwianie dostępu do łańcuchów dostaw w dziedzinie obronności, w szczególności w odniesieniu do MŚP i spółek o średniej kapitalizacji, oraz poprzez ograniczenie biurokracji;
 - g) ulepszenia szybkiego reagowania i wczesnego identyfikowania wąskich gardeł w łańcuchach dostaw dla rynku obronnego oraz zapewnienia, by unijne uregulowania nie stanowiły przeszkody dla rozwoju europejskiego przemysłu obronnego;
 - h) wspierania inicjatyw na rzecz dalszego inwestowania w wykwalifikowanych pracowników z myślą o zaradzeniu powszechnym niedoborom pracowników i kwalifikacji w przemyśle obronnym.
16. Rada Europejska zwraca się do Rady, wysokiego przedstawiciela i Komisji o szybkie postępy w pracach nad wspólnym komunikatem w sprawie strategii na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (EDIS). Zwraca się również do Rady o niezwłoczne kontynuowanie prac nad towarzyszącym temu komunikatowi wnioskiem dotyczącym programu na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (EDIP).
17. Wdrażanie Strategicznego kompasu pozostaje jednym z kluczowych elementów umożliwiających zwiększenie gotowości obronnej Europy i należy je przyspieszyć. W tym kontekście szczególne znaczenie mają: unijna zdolność szybkiego rozmieszczania, mobilność wojskowa, ćwiczenia taktyczne z wojskami, poprawa bezpieczeństwa przestrzeni kosmicznej, przeciwdziałanie cyberzagrożeniom i zagrożeniom hybrydowym oraz zwalczanie zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informacje.
18. Silniejsza Unia Europejska o większych zdolnościach w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony przyczyni się pozytywnie do zapewnienia bezpieczeństwa światowego i transatlantyckiego oraz uzupełnia działania NATO, które pozostaje podstawą zbiorowej obrony swoich członków.
19. Powyższe pozostaje bez uszczerbku dla szczególnego charakteru polityki bezpieczeństwa i obrony określonych państw członkowskich i uwzględnia interesy w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony wszystkich państw członkowskich.

III. BLISKI WSCHÓD

20. Rada Europejska omówiła ostatnie wydarzenia na Bliskim Wschodzie. Jest wstrząśnięta bezprecedensową liczbą ofiar śmiertelnych wśród ludności cywilnej i krytyczną sytuacją humanitarną. Rada Europejska apeluje o natychmiastową przerwę humanitarną prowadzącą do trwałego zawieszenia broni, bezwarunkowego uwolnienia wszystkich zakładników i zapewnienia pomocy humanitarnej.
21. Rada Europejska przywołuje swoje wcześniejsze konkluzje, w których z całą mocą potępiła Hamas za brutalne, masowe ataki terrorystyczne przeprowadzone 7 października 2023 r. w całym Izraelu i uznała, że Izrael ma prawo bronić się zgodnie z prawem międzynarodowym i międzynarodowym prawem humanitarnym, oraz wezwała do natychmiastowego bezwarunkowego uwolnienia wszystkich zakładników. Ich bezpieczeństwo i dobrostan budzą poważne obawy. Hamas i inne ugrupowania zbrojne muszą natychmiast udzielić dostępu pomocy humanitarnej do wszystkich nadal przetrzymywanych zakładników. Rada Europejska wzywa Radę do przyspieszenia prac nad przyjęciem dalszych odpowiednich środków ograniczających wobec Hamasu.
22. Rada Europejska jest głęboko zaniepokojona katastrofalną sytuacją humanitarną w Strefie Gazy i jej nieproporcjonalnie dużym wpływem na ludność cywilną, w szczególności na dzieci, a także bezpośrednim zagrożeniem klęską głodu wynikającym z niewystarczającego docierania pomocy do Strefy Gazy. Pełny, szybki, bezpieczny i nieutrudniony dostęp pomocy humanitarnej do Strefy Gazy i w jej obrębie z wykorzystaniem wszystkich tras ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia ludności cywilnej pomocy ratującej życie i podstawowych usług na dużą skalę. Rada Europejska z zadowoleniem odnotowuje inicjatywę „Amalthea” otwierającą na potrzeby pomocy nadzwyczajnej szlak morski z Cypru do Strefy Gazy jako uzupełnienie tras lądowych, które pozostają głównym sposobem dostarczania potrzebnej ilości pomocy. Konieczne są dodatkowe trasy i przejścia lądowe.
23. Należy podjąć natychmiastowe działania na rzecz zapobieżenia wszelkim dalszym przesiedleniom ludności i umożliwienia jej bezpiecznego schronienia, tak by zapewnić ludności cywilnej stałą ochronę. Rada Europejska wzywa rząd Izraela, aby nie wszczynał operacji lądowej w Rafah, która pogorszyłaby i tak już katastrofalną sytuację humanitarną i uniemożliwiłaby zapewnienie pilnie potrzebnych podstawowych usług i pomocy humanitarnej. Ponad milion Palestyńczyków szuka tam obecnie schronienia przed walkami i dostępu do pomocy humanitarnej.

24. Wszystkie strony muszą przestrzegać prawa międzynarodowego, w tym międzynarodowego prawa humanitarnego i prawa międzynarodowego praw człowieka. Rada Europejska podkreśla, jak ważne jest przestrzeganie i wdrożenie prawnie wiążącego wyroku Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości z 26 stycznia 2024 r. Należy szczegółowo i w sposób niezależny zbadać przypadki naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego oraz zapewnić, by sprawcy tych naruszeń zostali pociągnięci do odpowiedzialności. Rada Europejska z głębokim zaniepokojeniem przyjmuje do wiadomości sprawozdania specjalnej przedstawiciel ONZ Pramili Patten i jest wstrząśnięta aktami przemocy seksualnej, które miały miejsce podczas ataków z 7 października. Unia Europejska popiera niezależne dochodzenia w sprawie wszystkich zarzutów dotyczących przemocy seksualnej, odnotowując również sprawozdania specjalnej sprawozdawczynie ONZ Reem Alsalem.
25. Rada Europejska podkreśla, że usługi, które świadczy UNRWA w Strefie Gazy i w całym regionie, mają zasadnicze znaczenie. Rada Europejska odnotowuje niedawne środki UE i wsparcie finansowe. Z zadowoleniem odnotowuje, że ONZ szybko wszczęła wewnętrzne dochodzenie i zewnętrzną kontrolę w związku z poważnymi zarzutami wobec 12 pracowników UNRWA dotyczącymi ich domniemanego udziału w atakach terrorystycznych z 7 października. Oczekuje wyników dochodzenia i dalszych zdecydowanych działań ONZ w celu zapewnienia rozliczalności oraz wzmocnienia kontroli i nadzoru.
26. Rada Europejska apeluje o natychmiastowe zaprzestanie przemocy na Zachodnim Brzegu i we Wschodniej Jerozolimie, a także o zapewnienie bezpiecznego dostępu do miejsc świętych. Rada Europejska zdecydowanie potępia przemoc, której dopuszczają się ekstremistyczni osadnicy. Sprawcy muszą zostać pociągnięci do odpowiedzialności. Rada Europejska wzywa Radę do przyspieszenia prac nad przyjęciem odpowiednich ukierunkowanych środków ograniczających. Rada Europejska potępia decyzje rządu Izraela o dalszym rozszerzaniu nielegalnych osiedli na okupowanym Zachodnim Brzegu. Wzywa Izrael do uchylenia tych decyzji.
27. Unia Europejska będzie nadal intensywnie współpracować z partnerami regionalnymi i międzynarodowymi, aby zapobiec dalszej eskalacji konfliktu w regionie, zwłaszcza w Libanie i na Morzu Czerwonym. Rada Europejska wzywa wszystkie podmioty, zwłaszcza Iran, do powstrzymania się od działań eskalujących. Z zadowoleniem odnotowuje uruchomienie unijnej operacji ASPIDES w celu zapewnienia wolności żeglugi i bezpieczeństwa marynarzy na Morzu Czerwonym, w Zatoce Adeńskiej i w szerszym pojętym regionie.

28. Unia Europejska nadal zdecydowanie opowiada się za trwałym pokojem opartym na rozwiązaniu dwupaństwowym. Palestyńczycy i Izraelczycy mają równe prawo do tego, by żyć w pokoju, z zachowaniem bezpieczeństwa i godności. Rada Europejska apeluje do wszystkich stron o powstrzymanie się od działań, które podważają zasadę rozwiązania dwupaństwowego i możliwość istnienia przyszłego państwa palestyńskiego. Przypomina, że dwie misje w dziedzinie WPBiO – Misja Policyjna Unii Europejskiej na Terytoriach Palestyńskich (EUPOL COPPS) i Misja Unii Europejskiej ds. Szkolenia i Kontroli na przejściu granicznym w Rafah (EUBAM Rafah) – mogą odegrać ważną rolę w oparciu o tę zasadę w ramach wsparcia dla przyszłego państwa palestyńskiego. Unia Europejska jest gotowa współpracować z Izraelem, Palestyńską Władzą Narodową oraz stronami regionalnymi i międzynarodowymi, aby przyczynić się do ożywienia procesu politycznego, także poprzez Działanie na rzecz Dnia Pokoju i konferencję pokojową, którą należy zwołać jak najszybciej, a także jest gotowa wspierać Palestyńską Władzę Narodową przy przeprowadzaniu niezbędnej reformy. Unia Europejska jest gotowa wspierać skoordynowane międzynarodowe wysiłki na rzecz odbudowy Strefy Gazy.

IV. ROZSZERZENIE I REFORMY

29. Przywołując Deklarację z Grenady, Rada Europejska podsumowała przygotowania do rozszerzenia i reform wewnętrznych i przypominała, że prace w obu tych aspektach muszą przebiegać równolegle, tak by zapewnić gotowość – w momencie akcesji – zarówno przyszłych państw członkowskich, jak i UE. Rada Europejska zajmie się reformami wewnętrznymi na jednym z najbliższych posiedzeń z myślą o przyjęciu do lata 2024 r. konkluzji w sprawie planu działania dotyczącego przyszłych prac.
30. W oparciu o zalecenie Komisji z 12 marca 2024 r. Rada Europejska postanawia rozpocząć negocjacje akcesyjne z Bośnią i Hercegowiną. Rada Europejska zwraca się do Komisji o przygotowanie ram negocjacyjnych z myślą o ich przyjęciu przez Radę, gdy tylko zostaną podjęte wszystkie odpowiednie kroki określone w zaleceniu Komisji z 12 października 2022 r.

31. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje postępy Ukrainy i Republiki Mołdawii w realizacji niezbędnych reform na ich drodze do UE. W związku z przedłożeniem projektu ram negocjacyjnych dla Ukrainy i Republiki Mołdawii Rada Europejska zwraca się do Rady o szybkie przyjęcie tych ram i niezwłoczne kontynuowanie prac.
 32. Rada Europejska przyjmuje do wiadomości bieżące wysiłki Gruzji i zachęca ten kraj do poczynienia postępów w realizacji pozostałych reform o priorytetowym znaczeniu.
- (...)

VI. MIGRACJA

39. Rada Europejska dokonała przeglądu aktualnej sytuacji w dziedzinie migracji w świetle komunikatu Komisji oraz potwierdziła zobowiązanie UE do dalszego stosowania kompleksowego podejścia do migracji, jak uzgodniono w jej konkluzjach z grudnia 2023 r. Odnotowując, że ponad 90 % migrantów o nieuregulowanym statusie dostaje się do UE z pomocą przemytników, Rada Europejska popiera postanowienie Komisji, by wzmocnić wszystkie narzędzia, jakimi dysponuje UE w celu skutecznego zwalczania handlu ludźmi i przemytu ludzi, i jednocześnie zainicjować światowy sojusz, który pozwoli stawić czoła temu globalnemu wyzwaniu.
- (...)

VIII. GOTOWOŚĆ I REAGOWANIE KRYZYSOWE

43. Rada Europejska podkreśla bezwzględną potrzebę wzmocnionej i skoordynowanej gotowości wojskowej i cywilnej oraz strategicznego zarządzania kryzysowego w kontekście zmieniającego się krajobrazu zagrożeń. Zwraca się do Rady, by kontynuowała prace, a do Komisji i wysokiego przedstawiciela – by wspólnie zaproponowali działania mające wzmocnić gotowość i reagowanie kryzysowe na szczeblu UE w ramach podejścia uwzględniającego wszystkie zagrożenia i obejmującego całe społeczeństwo, biorąc pod uwagę obowiązki i kompetencje państw członkowskich, z myślą o przyszłej strategii na rzecz gotowości.

IX. EUROPEJSKI SEMESTR

44. Rada Europejska zatwierdza priorytety polityki określone w rocznej analizie zrównoważonego wzrostu gospodarczego i zwraca się do państw członkowskich o ich uwzględnienie. Zatwierdza także projekt zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro.